

5. Жалинский А.Э. Уголовное право в ожидании перемен: теоретико-инструментальный анализ / А.Э. Жалинский. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 2009. – 400 с.
6. Кури Х. Имеет ли наказание превентивный эффект? / Х. Кури // Известия ВУЗов. Серия: Правоведение. – СПб. : Изд-во СПбГУ, 2001. – № 3. – С. 143–157.
7. Гишинский Я.И. Девиантность, преступность, социальный контроль. Избранные статьи / Я.И. Гишинский. – СПб. : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2004. – 322 с.
8. Карпец И.И. Наказание: социальные, правовые и криминологические проблемы / И.И. Карпец. – М. : Юридическая литература, 1973. – 228 с.
9. Кристи Н. Пределы наказания / Н. Кристи; пер. с англ. В.М. Когана; подред. А.М. Яковлева. – М. : Прогресс, 1985. – 176 с.
10. Bericht über das 38. Kriminologische Kolloquium der südwestdeutschen und schweizerischen Kriminologischen Institute // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://archiv.ub.uni-heidelberg.de/volltextserver/volltexte/2003/3400/pdf/Bericht_Kolloquium_2002.pdf
11. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми / П.Л. Фріс. – К. : Атіка, 2005. – 332 с.
12. Райт М. Восстановительное правосудие – путь к справедливости. Симпозиум / М. Райт; пер. с англ. – К. : Изд. Захаренко В.А., 2007. – 304 с.

ПРОДАН Т. В.,
асистент кафедри кримінального права
і криміналістики
(Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича)

УДК 343.91-055.2(477)

СТАН ЖІНОЧОЇ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

У статті зроблено аналіз стану жіночої насильницької злочинності в Україні. Так, автор у результаті аналізу відомостей про жіночу насильницьку злочинність із джерел статистики Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби статистики України, відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень щодо насильницьких злочинів, учинених жінками, робить спробу відобразити картину жіночої насильницької злочинності в Україні. Автором робляться «якісні» висновки щодо тенденцій жіночої насильницької злочинності, її інтенсивності (як у загальнодержавному, так і в регіональному розрізі) за період 2006–2012 років. Також автором надається «якісна» характеристика видів насильницьких злочинів, учинених жінками, розкривається «географія» жіночої насильницької злочинності в Україні.

Ключові слова: жіноча злочинність, насильника злочинність, стан злочинності, рівень, коефіцієнти, структура, динаміка, «географія» злочинності.

В статье сделан анализ состояния женской насильственной преступности в Украине. Так, автор в результате анализа сведений о женской насильственной преступности из источников статистики Министерства внутренних дел Украины, Государственной службы статистики Украины, сведений Единого государственного реестра судебных решений по насильственным преступлениям, совершенным женщинами, пытается отразить картину женской насильственной преступности в Украине. Автором делаются «качественные» выводы относительно тенденций женской насильственной преступности, ее интенсивности (как в общегосударственном, так и в региональном разрезе) за период 2006–2012 годов. Также автором предоставляется «качественная» характеристика видов насильственных преступлений, совершенных женщинами, раскрывается «география» женской насильственной преступности в Украине.

Ключевые слова: женская преступность, насильственная преступность, состояние преступности, уровень, коэффициенты, структура, динамика, «география» преступности.

In article an attempt to analyze the state of female violent criminality in Ukraine. So, by the analysis of data on female violent criminality, the data obtained from sources Statistics of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the State Statistics Service of Ukraine, the Unified State Register information of judgments in violent crimes committed by female, tries to reflect the picture of female violent criminality in Ukraine. The author makes «quality» conclusions about the trend of female violent criminality, its intensity (as in the national and in the regional context) for the period 2006–2012 years. The author also provides «quality» characteristic types of violent crimes committed by female, reveals the «geography» of female violent criminality in Ukraine.

Key words: *female criminality, violent criminality, state criminality, the level of coefficients, structure, dynamics, «geography» of criminality.*

Вступ. Досліджуючи жіночу насильницьку злочинність, ми не можемо не з'ясувати її стан. Адже не проаналізувавши стан, ми не можемо повною мірою отримати уявлення про її масштаби, характер, тенденції, а це у свою чергу ускладнює дослідження жіночої насильницької злочинності в подальшій науковій роботі.

Дослідженням стану жіночої насильницької злочинності частково займалися в межах підручників із кримінології такі вчені: Ю.В. Александров, М.Ю. Валуйська, В.В. Василевич, А.П. Гель, В.В. Голіна, І.М. Даньшин, С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, О.М. Джужа, С.Г. Кулик. Також дана проблематика частково висвітлювалась і в межах статей А.Б. Благої, Б.М. Головкина, І.В. Павленко, В.В. Федусик, М.М. Чаплика, Л.О. Шевченко, С.С. Шрамко та інших. Однак достатньої уваги стану жіночої насильницької злочинності вчені не приділяли. У зв'язку з наведеним вважаємо, що існує необхідність у проведенні такого дослідження.

Постановка завдання. Автор статті ставить перед собою завдання дослідити стан жіночої насильницької злочинності в Україні за допомогою рівня, коефіцієнта, динаміки, структури та «географії» вказаної проблематики.

Результати дослідження. Жіноча злочинність – складова злочинності, що підкоряється її загальним закономірностям і змінам [1, с. 214]. На думку І.М. Даньшина, традиційне у кримінології відокремлення й вивчення жіночої злочинності обумовлене тим, що вона має певні особливості. Останні пов'язані як із біологічними, так і соціальними факторами, які, визначаючи місце жінки в суспільстві, відбиваються на формуванні її свідомості, обмежують коло її зовнішніх зв'язків і життєву активність [1, с. 214]. Завданням нашого дослідження буде розгляд стану не всієї жіночої злочинності, а лише насильницьких злочинів, які вчиняються жінками.

Перш ніж розпочати аналіз стану жіночої насильницької злочинності, потрібно насамперед чітко визначити зміст, який вкладається в поняття «насильницька злочинність». Н.Ф. Кузнецова визначає поняття насильницької злочинності як злочинності, яка володіє високим ступенем суспільної небезпеки, форму соціальної патології, що виражається в постійному й відносно масовому відтворенні заборонених кримінальним законом екстремальних поведінкових актів фізичного та психічного насильства над особистістю [2, с. 108]. В.В. Голіна стверджує, що насильницька злочинність – це сукупність умисних посягань, спрямованих на втручання у фізичну і психічну цілісність жертви злочину з метою заподіяння їй смерті або тілесного ушкодження [3, с. 13]. Загалом, як зазначає А.П. Закалюк, насильницька злочинність у найкоротшому визначенні – це сукупність умисних злочинів, які вчиняються із застосуванням насилля як способу або засобу їх учинення [4, с. 29]. Узагальнюючи наведене, ми доходимо висновку, що характерною рисою цього виду злочинності є насилля, метою якого є заподіяння особі смерті або тілесних ушкоджень.

До групи насильницьких злочинів Н.Ф. Кузнецова відносить умисні вбивства, умисне нанесення тілесних ушкоджень здоров'ю, катування, викрадення людей, зґвалтування, розбої, насильницькі грабежі, вимагання та поєднане з насильством хуліганство [2, с. 108]. Погодитися з вищенаведеним переліком ми повністю не можемо, підтримуючи думку Б.М. Головкина, який відносить розбій, насильницький грабіж, вимагання до корисливо-насильницьких злочинів [5, с. 228]. Слід зазначити, що окремі автори до групи насильницьких злочинів відносять лише умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження, зґвалтування та хуліганство, які утворюють самостійний у кримінологічному плані «блок» насильницьких злочинів [6, с. 174; 3, с. 13]. На нашу думку, такий вид злочину як хуліганство до насильницьких злочинів відноситься частково, оскільки не завжди даний злочин тягне за собою фізичне насилля. Тому, на нашу думку, до насильницьких злочинів слід відносити умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження та зґвалтування.

Для аналізу стану жіночої насильницької злочинності нам необхідно визначити, що охоплюється поняттям «стан злочинності». Ми підтримуємо наукову думку О.Г. Фролової, яка під станом злочинності розуміє кількісно-якісну характеристику злочинності, що має комплексний характер і визначається рівнем, структурою, динамікою, коефіцієнтом та іншими показниками злочинності та дозволяє

комплексно характеризувати злочинність як в абсолютних, так і у відносних одиницях виміру у визначений період часу й на відомій території в певному регіоні або державі [7, с. 190].

Емпіричною базою дослідження стали наступні дані: 1) статистичні дані МВС України за період 2006–2012 років [8]; 2) статистичні дані Державного комітету статистики України за період 2006–2010 років [9, с. 68-69]; 3) 738 кримінальних справ про насильницькі злочини, вчинені жінками за період 2006–2013 років [10].

Отже, визначивши всі поняття досліджуваної проблематики та навівши емпіричну базу нашого дослідження, ми можемо переходити до аналізу показників жіночої насильницької злочинності.

Рівень жіночої насильницької злочинності. Перш ніж перейти до аналізу жіночої насильницької злочинності, ми звернемо увагу на рівень і динаміку загальної кількості злочинів та загальної кількості виявлених жінок, які вчинили злочини. З огляду статистичних даних МВС України постає, що загальна кількість злочинів, а також злочинів, учинених жінками, залишається значною (див. табл. 1). У цілому за період 7 років даний показник характеризується поступовим збільшенням загальної кількості злочинів із 420900 до 443665 (+5,4% порівняно з 2006 роком). При цьому ми можемо спостерігати позитивну тенденцію щодо кількості виявлених жінок, які вчинили злочини. Так, протягом аналізованого періоду їх кількість зменшилась з 28057 до 25019 (-10,9% порівняно з 2006 роком), що свідчить про зниження кримінально активного населення жіночої статі в Україні.

Навівши дані кількості виявлених жінок, які вчинили злочини, ми безпосередньо можемо переходити до аналізу злочинів насильницького характеру та кількості виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини (див. табл. 2).

У результаті аналізу можемо зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду спостерігалось зменшення кількості злочинів насильницького характеру з 9496 до 5651. Мало місце зменшення й кількості виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини, протягом 2006–2010 років з 904 до 802, що на 4% менше показника 2009 року. Отже, спостерігається тенденція до зменшення кількості виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини. Слід також зазначити, що відомості Державного комітету статистики України щодо кількості жінок, виявлених за вчинення насильницьких злочинів, відрізняються від даних судової статистики щодо кількості жінок, які вчинили насильницькі злочини. Це пояснюється тим, що не кожна жінка, яка виявлена за вчинення злочину, надалі отримує покарання. Зокрема, у 2010 році було засуджено 755 жінок (див. табл. 3), що на 47 жінок менше, ніж було виявлено.

Таблиця 1

Рівень, динаміка загальної кількості злочинів та кількості виявлених жінок, які вчинили злочини (2006–2012 роки) [8]

Роки	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Всього вчинено злочинів	420900	401293	384424	434678	500902	515833	443665
Динаміка у % до попереднього року	-	-4,6	-4,3	+13,1	+15,2	+2,9	-13,9
Динаміка (базисний метод)	-	-4,6	-8,7	+3,2	+19	+22,5	+5,4
Кількість виявлених жінок, які вчинили злочини	28057	27256	27419	29065	31457	30489	25019
Динаміка у % до попереднього року	-	-2,9	+0,5	+6	+8,2	-3,1	-18
Динаміка (базисний метод)	-	-2,9	-2,3	+3,5	+12,1	+8,6	-10,9

Таблиця 2

Рівень, динаміка загальної кількості насильницьких злочинів (2006–2012 роки) та виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини (2006–2010 роки) [8; 9, с. 68]

Роки	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Всього вчинено насильницьких злочинів	9496	9270	8642	7377	6768	6577	5651
Динаміка у % до попереднього року	-	-2,4	-6,8	-14,7	-8,3	-2,8	-14
Динаміка (базисний метод)	-	-2,4	-9	-22,4	-28,8	-30,7	-40,5
Кількість виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини	904	959	942	835	802	-	-
Динаміка у % до попереднього року	-	+6	-1,8	-11,4	-4	-	-
Динаміка (базисний метод)	-	+6	+4,2	-7,6	-11,3	-	-

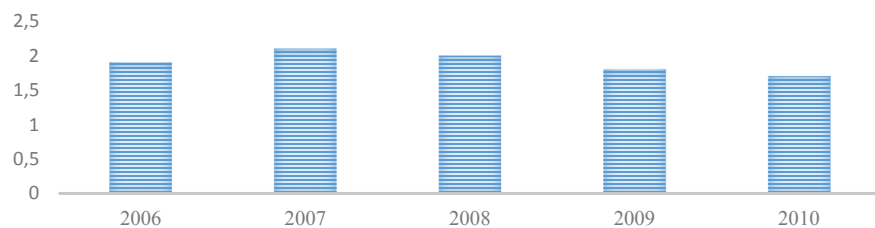
Таблиця 3

**Рівень, динаміка кількості насильницьких злочинів, учинених жінками
(2006–2010 роки) [9, с. 69]**

Роки	2006	2007	2008	2009	2010
Всього засуджених жінок, які вчинили насильницькі злочини	643	698	802	771	755
Динаміка у % до попереднього року	-	+8,5	+14,9	-3,9	-2,1
Динаміка (базисний метод)	-	+8,5	+24,7	+19,9	+17,4

Отже, аналізуючи рівень жіночої злочинності за 2006–2010 роки, спостерігаємо тенденцію збільшення кількості виявлених жінок, які вчинили злочини, порівняно з кількістю виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини, що свідчить про зменшення частки насильницьких злочинів, учинених жінками, в загальній кількості виявлених жінок, які вчинили злочини.

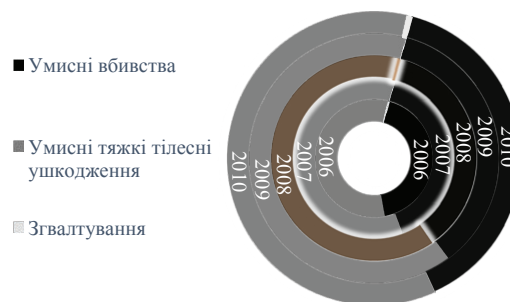
Коефіцієнт жіночої насильницької злочинності. Більш точно оцінити стан жіночої насильницької злочинності можна шляхом аналізу зміни коефіцієнтів злочинності в розрахунку на 100 тисяч всього населення (див. рис. 1).

Рис. 1. Коефіцієнт жіночої насильницької злочинності на 100 тисяч населення (2006–2010 роки) [9, с. 68]

У результаті аналізу даних спостерігаємо, що жіноча насильницька злочинність протягом досліджуваного періоду найбільш інтенсивною була в 2007 році (2,1). Також з отриманих даних постає, що коефіцієнт жіночої насильницької злочинності у 2010 році порівняно з початком аналізованого періоду зменшився. Загалом з аналізу отриманих даних ми робимо висновок, що коефіцієнт злочинності вказаної категорії протягом 2006–2010 років здебільшого перебуває на одному рівні.

Структура жіночої насильницької злочинності. Для аналізу жіночої насильницької злочинності в Україні нам вдалося використати статистичні дані про злочинність жінок, які містяться у статистичному збірнику, підготовленому Державним комітетом статистики України. У ньому крім загальної кількості жінок, які вчиняли злочини та засуджувалися в різні роки в Україні, подано й перелік злочинів, які вчиняли жінки за ряд років (див. рис. 2).

**Рис. 2. Структура насильницьких злочинів, учинених жінками
(2006–2010 роки) [9, с. 68]**

Аналізуючи структуру жіночої насильницької злочинності протягом 2006–2010 років, ми спостерігаємо, що найчастіше вчинялися жінками нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень. Їх

частка була найбільшою протягом усього досліджуваного періоду, проте її величина постійно змінювалася. У 2006 році вона становила 56,5%, у наступні роки постійно збільшувалась (2009 рік – 64,2%) і лише в 2010 році зменшилась до 60,3%. Водночас переважно зменшувалася частка умисних вбивств (з 43% у 2006 році до 35,7% у 2009 році), яка збільшилась лише в останньому році аналізованого періоду (39%). Також необхідно відмітити, що у структурі жіночої насильницької злочинності найменш чисельною є частка зґвалтувань (та замахів), учинених жінками, в загальній кількості злочинів вказаної категорії. Питома вага даного злочину перебувала здебільшого на одному рівні (0,5% у 2006 році та 0,6% у 2010 році).

Отже, аналізуючи зміни у структурі насильницьких злочинів, учинених жінками протягом 2006–2010 років, спостерігаємо дві тенденції. Позитивна тенденція – зменшення кількості умисних тяжких тілесних ушкоджень, негативна – збільшення кількості умисних вбивств. Загалом спостерігається позитивна картина, оскільки злочини, які передбачені у структурі жіночої насильницької злочинності, стають менш суспільно небезпечними.

Слід зазначити, що наступний показник злочинності вказаної категорії ми будемо досліджувати за допомогою аналізованих кримінальних справ (вибірка 738 судових справ), пов'язаних із жіночою насильницькою злочинністю. Це пояснюється тим, ані що статистика МВС України, ані Державного комітету статистики України не містить достатніх відомостей про жіночу насильницьку злочинність. Адже статистика МВС України містить лише відомості про загальну кількість виявлених жінок, які вчинили злочини. Державний комітет статистики України містить лише дані про загальну кількість виявлених жінок, які вчинили злочини (за видами злочинів), та дані про загальну кількість жінок, засуджених за вчинення злочинів (за видами злочинів). Тому для більш детального аналізу стану жіночої насильницької злочинності ми звернулися до Єдиного державного реєстру судових рішень. Адже там ми можемо дослідити дані про «географію» злочинності, місце і способи вчинення, особистість злочинниці.

Географія жіночої насильницької злочинності. Виходячи з аналізу отриманих даних, можемо зробити висновок, що динаміка кількості аналізованих нами кримінальних справ про вчинення жінками насильницьких злочинів в одні роки була однаковою в усіх областях, а в інші – розрізнялась (див. табл. 4). У 2007 році збільшення цього показника мало місце практично в усіх областях, у 2008 році – у 12 областях, у 2009 році – в 7 областях, у 2010 році – в 10 областях, у 2011 році – в 9 областях, у 2012 році – в 11 областях, у 2013 році – в 7 областях. Крім того, за аналізований нами період у деяких областях спостерігалось залишення показників на минулорічному рівні. Зокрема, у 2007 році на минулорічному рівні залишилися показники Донецької та Херсонської областей, у 2008 році – Львівської, Полтавської, Харківської та Херсонської областей, у 2009 році – Волинської, Запорізької, Івано-Франківської та Тернопільської областей, у 2010 році – Донецької, Житомирської, Запорізької, Чернівецької, Луганської областей та АР Крим, у 2011 році – Дніпропетровської, Запорізької, Луганської, Черкаської областей, у 2012 році – Луганської та Харківської областей, у 2013 році – Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Чернівецької областей. У решті областей протягом 2006–2013 років мало місце зменшення показників.

Таблиця 4

Динаміка (у % до попереднього року) жіночої насильницької злочинності в областях, містах України (2006–2013 роки) [10]

Області, міста	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
АР Крим	-	-100	0	+100	-	-100	+600	-16,7
Вінницька	-	+500	-20	-25	-33,4	+150	+40	-28,6
Волинська	-	+200	+33,3	-	-25	+66,6	-80	-
Дніпропетровська	-	+100	+100	+100	-75	-	+300	+150
Донецька	-	-	+25	-80	-	+100	+100	+325
Житомирська	-	+150	+20	-50	-	-66,7	+200	-66,7
Закарпатська	-	+200	-50	+100	+50	-66,7	+200	-66,7
Запорізька	-	+200	-50	-	-	-	+100	+100
Івано-Франківська	-	+400	-25	-	+66,6	-40	-66,7	-
Київська	-	+800	-37,5	-20	+25	-40	+300	-58,4
м. Київ	-	0	+500	-40	+133,3	-42,9	-25	+66,6

Кіровоградська	-	+20	+50	-55,6	+300	-43,8	+55,5	-85,7
Луганська	-	0	+100	-100	-	-	-	+500
Львівська	-	+100	-	-75	+500	-16,7	-80	-
Миколаївська	-	+20	-16,7	+80	-55,6	+100	-50	-25
Одеська	-	+100	+100	0	+100	-100	+400	+75
Полтавська	-	+250	-	-71,4	+500	-41,7	-14,3	-50
Рівненська	-	+200	-66,7	+100	+150	-40	+66,6	-40
Сумська	-	+400	+75	-28,6	+60	-62,5	-33,4	-50
Тернопільська	-	0	+200	-	-50	+200	-66,7	-
Харківська	-	+100	-	+100	-50	+100	-	+400
Херсонська	-	-	-	+200	+66,6	+120	-54,5	-60
Хмельницька	-	+250	-14,3	-16,7	-80	+300	-25	-33,4
Черкаська	-	+500	+20	-33,4	-25	-	+66,6	-80
Чернігівська	-	+150	+90	-26,3	-7,2	-38,5	+37,5	-72,7
Чернівецька	-	+50	-33,4	-50	-	+200	-66,7	-

Для більш детального аналізу стану жіночої насильницької злочинності в областях, містах ми дослідили зміну коефіцієнта злочинності вказаної категорії в розрахунку на 1 мільйон всього населення області, міста (див. табл. 5).

Таблиця 5

**Коефіцієнти жіночої насильницької злочинності на 1 мільйон населення
в областях, містах України (2006–2013 роки) [10; 12]**

Області, міста	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
АР Крим	0,51	-	-	0,51	0,51	-	3,06	2,55
Вінницька	-	2,98	2,40	1,82	1,22	3,06	4,30	3,09
Волинська	0,97	2,90	3,86	3,86	2,90	4,82	0,97	0,96
Дніпропетровська	-	0,30	0,59	1,16	0,30	0,30	1,21	3,04
Донецька	0,87	0,88	1,11	0,23	0,23	0,46	0,92	3,91
Житомирська	1,51	3,82	4,62	2,33	2,34	0,79	2,36	0,80
Закарпатська	-	1,61	0,81	1,61	2,41	0,80	2,40	0,80
Запорізька	-	1,09	0,55	0,55	0,56	0,56	1,12	2,26
Івано-Франківська	-	2,89	2,18	2,18	3,63	2,18	0,73	0,73
Київська	-	4,59	2,89	2,32	2,91	6,99	6,98	2,90
м. Київ	-	-	1,82	1,08	2,51	1,43	1,06	1,75
Кіровоградська	4,72	5,74	8,71	3,92	15,78	8,95	14,02	2,03
Луганська	-	-	0,43	-	0,44	0,44	0,45	2,68
Львівська	0,78	1,56	0,40	0,40	2,36	1,97	0,40	0,40
Миколаївська	4,12	4,97	4,17	7,55	3,38	6,78	3,41	2,57
Одеська	-	0,42	0,84	-	0,42	-	1,68	2,93
Полтавська	1,30	4,57	4,61	1,33	8,04	4,73	4,05	2,06
Рівненська	0,87	2,61	0,87	1,74	4,34	2,61	4,34	2,59
Сумська	-	3,33	5,88	4,25	6,86	2,60	1,73	0,89
Тернопільська	-	-	1,83	1,84	0,92	2,78	0,93	0,94

Харківська	-	0,36	0,36	0,72	0,37	0,73	0,73	3,66
Херсонська	0,90	0,90	0,91	2,74	4,59	10,13	4,63	1,87
Хмельницька	1,47	5,17	4,46	3,74	0,76	3,03	2,28	1,53
Черкаська	-	3,79	4,58	3,08	2,33	2,35	3,93	0,80
Чернігівська	3,45	8,75	16,84	12,55	11,78	7,32	10,16	2,81
Чернівецька	2,21	3,32	2,22	1,11	1,11	3,32	1,11	1,10

Виходячи з аналізу отриманих даних, можемо зробити висновок, що коефіцієнт злочинності вказаної категорії був протягом аналізованого періоду стабільним, за винятком окремих областей. Так, необхідно виділити області, в яких відбулися найбільші зміни коефіцієнта жіночої насильницької злочинності. Зокрема, у 2008 році відбулось значне зростання коефіцієнта злочинності вказаної категорії в Чернігівській області (16,84), у 2010 році – в Кіровоградській області (15,78), у 2011 році – в Херсонській області (10,13).

Жіноча насильницька злочинність у регіонах України. Ми підтримуємо думку науковця А.С. Івченка, який поділяє Україну на п'ять умовних (близьких за площею, природними умовами, історією розвитку й ментальністю населення) регіонів: Північна, Західна, Центральна, Східна і Південна Україна [11, с. 9]. Відповідно до такого поділу вважаємо можливим провести розрахунок динаміки й питомої ваги злочинності в регіонах України (див. табл. 6).

Таблиця 6

Динаміка, питома вага жіночої насильницької злочинності в регіонах України (2006–2013 роки) [10]

Регіони України	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Південний	7	10	9	14	12	20	21	21
Динаміка у % до попереднього року	-	+42,8	-10	+55,5	-14,3	+66,6	+5	-
Динаміка (базисний метод)	-	+42,8	+28,5	+100	+71,4	+185,7	+200	+200
Питома вага (%)	7,3	10,4	8,2	16,8	10,9	20,8	18,9	20,7
Північний	6	27	42	29	36	19	31	15
Динаміка у % до попереднього року	-	+350	+55,5	-31	+24,1	-47,3	+63,1	-51,7
Динаміка (базисний метод)	-	+350	+600	+383,3	+500	+216,6	+416,6	+150
Питома вага (%)	6,2	28,1	38,5	34,9	32,7	19,7	27,9	14,8
Західний	8	26	23	20	25	27	16	11
Динаміка у % до попереднього року	-	+225	-11,6	-13	+25	+8	-40,8	-31,3
Динаміка (базисний метод)	-	+225	+187,5	+150	+212,5	+237,5	+100	+37,5
Питома вага (%)	8,3	27,1	21,1	24,1	22,7	28,1	14,4	9,9
Східний	4	5	7	3	3	5	7	33
Динаміка у % до попереднього року	-	+25	+40	-57,2	-	+66,6	+40	+371,4
Динаміка (базисний метод)	-	+25	+75	-25	-25	+25	+75	+725
Питома вага (%)	4,1	5,2	6,4	3,6	2,7	5,2	6,3	29,7
Центральний	7	28	28	17	34	25	36	21
Динаміка у % до попереднього року	-	+300	-	-39,3	+100	-26,5	+44	-41,7
Динаміка (базисний метод)	-	+300	+300	+142,8	+385,7	+257,1	+414,2	+200
Питома вага (%)	7,3	29,1	25,6	20,5	30,9	26	32,4	18,9

З огляду на вищевикладене доходимо висновку, що протягом аналізованого періоду показники жіночої насильницької злочинності Південної та Східної України характеризуються поступовим збільшенням, а показники Північної та Центральної України – поступовим зменшенням. При цьому на Західній Україні протягом 2006–2013 років характерною була тенденція до зменшення в одні роки кількості злочинів вищевказаної категорії, а в інші – до їх збільшення. Найбільша кількість злочинів, учинених жінками, в Західній Україні спостерігається в 2011 році, що становить 27 злочинів (+8% порівняно з показником попереднього року).

Використовуючи дані з табл. 6, вважаємо можливим провести розрахунок середнього показника жіночої насильницької злочинності в регіонах України. За результатами отриманих даних ми дійшли висновку, що протягом періоду, що аналізується, більшість насильницьких злочинів, учинених жінками, припадає на Північну Україну (див. рис. 3).

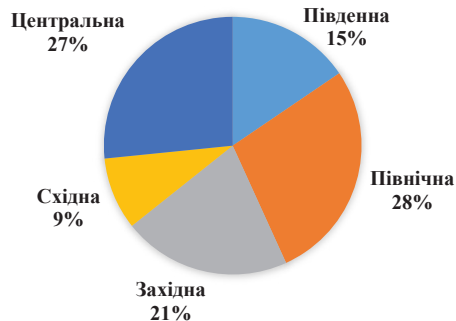

Рис. 3. Середній показник жіночої насильницької злочинності у регіонах України (2006–2013 роки) [10]

Так, на вказаний регіон припадає 205 (28%) аналізованих нами кримінальних справ щодо насильницьких злочинів, учинених жінками. Найменш кримінально активною є Східна Україна, на яку припадає 9% всіх насильницьких злочинів, учинених жінками.

Вчинення злочинів у містах, селах та селищах міського типу. Досліджуючи кримінальні справи, пов'язані з жіночою насильницькою злочинністю, ми дійшли висновку, що жіноча злочинність в Україні має переважно «міський» характер. Так, у середньому 60% злочинів вчинялися жінками в містах, 30,6% – у сільській місцевості та 9,4% – у селищах міського типу (див. рис. 4). У результаті аналізу даних ми спостерігаємо значне збільшення злочинів у містах на кінець 2013 року, що складає 74 (+208,3% порівняно з 2006 роком та +15,7% порівняно з 2012 роком) злочини порівняно з показниками 2007 та 2008 років, на які припадало 54 (+125% порівняно з 2006 роком) злочини.

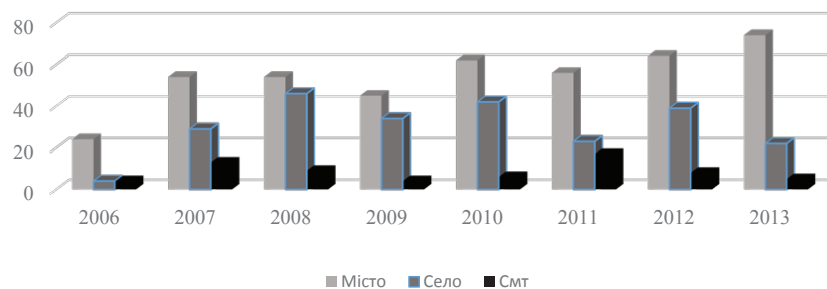

Рис. 4. Динаміка насильницьких злочинів, вчинених жінками у містах, селах та селищах міського типу (2006–2013 роки) [10]

Відповідним чином змінювалася динаміка насильницьких злочинів, учинених жінками в селах, яка в 2013 році зменшилась на 43,6% порівняно з 2012 роком. Також ми доходимо висновку, що в селищах міського типу відмінностей в їх динаміці практично не спостерігалось. За винятком 2007 (+225% порівняно з 2006 роком) та 2011 років (+183,3% порівняно з 2010 роком), де простежувався стрибок у динаміці.

Висновки. Отже, за результатами проведеного аналізу стану жіночої насильницької злочинності в Україні робимо такі узагальнення. Протягом аналізованого періоду спостерігається позитивна тенденція зменшення кількості виявлених жінок, які вчинили насильницькі злочини. Мало місце і зменшення частки кількості жінок, які вчинили насильницькі злочини, в загальній кількості виявлених жінок-злочинниць (з 3,2% до 2,5%). Зменшується й інтенсивність цього виду злочинності. Найвищий коефіцієнт спостерігається в 2007 році (2,1). Коефіцієнт злочинності в областях та містах протягом аналізованого періоду в переважній більшості областей зменшується. Найвищі коефіцієнти жіночої насильницької злочинності спостерігаються в 2008 році – в Чернігівській області (16,84), у 2010 році – в Кіровоградській області (15,78), у 2011 році – в Херсонській області (10,13). У структурі насильницьких злочинів, учинених жін-

ками, найбільша питома вага належить умисним тяжким тілесним ушкодженням (60,8%). У структурі жіночої насильницької злочинності злочини стають менш суспільно небезпечними. Зокрема, зменшується частка умисних тяжких тілесних ушкоджень. Лише в останній рік аналізованого періоду збільшилася частка умисних вбивств. При цьому було несуттєве збільшення частки згвалтувань за аналізований період. Загалом спостерігається позитивна тенденція – зменшення кількості насильницьких злочинів, учинених жінками. На нашу думку, можна зробити висновок про зменшення кримінально активного насильницького населення жіночої статі в Україні.

При цьому хочемо відмітити, що ми не зупинимося на проведеному дослідженні та в подальшому будемо долучатися до збору й аналізу нових даних про жіночу насильницьку злочинність в Україні.

Список використаних джерел:

1. Кримінологія. Загальна та Особлива частини : підручник / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, М.Ю. Валуйська та ін. ; За заг. ред. В.В. Голіни. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : Право, 2009. – 288 с.
2. Кримінологія : учеб. пособие / Г.И. Богуш [и др.] ; под ред. Н.Ф. Кузнецовой. – М. : ТК «Велби», Изд-во «Проспект», 2007. – 328 с.
3. Кримінологія. Особлива частина : навч. посібник [для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти] / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман ; за ред. І.М. Даньшина. – Х. : Право, 1999. – 232 с.
4. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К. : ВД «Ін Юре», 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
5. Головкін Б.М. Корислива насильницька злочинність жінок в Україні: сучасний стан, тенденції розвитку / Б.М. Головкін // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. праць. – Вип. 15 / редкол. : Ю.В. Баулін та ін. – Х. : Кроссроуд, 2008. – С. 227–236.
6. Курс советской криминологии. Предупреждение преступности. – М. : Юридическая литература, 1986. – 318 с.
7. Фролова О.Г. Злочинність і система кримінальних покарань (соціальні, правові та кримінологічні проблеми й шляхи їх вирішення за допомогою логіко-математичних методів) : навч. посібник / О.Г. Фролова. – К. : АртЕк, 1997. – 208 с.
8. Міністерство внутрішніх справ України : офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua>.
9. Злочинність в Україні : статист. зб. / Державна служба статистики України. – К., 2011. – 117 с.
10. Єдиний державний реєстр судових рішень // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
11. Івченко А.С. Вся Україна / А.С. Івченко. – К. : ДНВП «Картографія», 2006, 2008, 2010. – 656 с.
12. Державний комітет статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

